Рій Мирослава,
викладач
(Львівський державний університет
внутрішніх справ)

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У статті розглядається проблема формування професійних якостей майбутніх юристів у процесі вивчення іноземних мов. Особлива увага звертається на формуванні іншомовної професійно комунікативної компетентності майбутніх юристів.

Ключові слова: *підвищення професійної компетентності майбутніх спеціалістів, формування іншомовної професійно комунікативної компетентності майбутніх юристів, формуванні мовної діяльності, професійно-орієнтоване навчання, комунікативна обізнаність.*

The article presents the actual problem of professional communicative competence of the future specialists by learning the foreign languages. Special attention is paid to the increase of professional competence of future lawyers.

Key words: *the increase of professional competence of future specialists formation of foreign-language professionally-communicative competence of future lawyers, formation of linguistic activity, vocational training, communicative awareness.*

Нині актуальним є дослідження проблем підвищення професійної компетентності майбутніх спеціалістів, їхньої підготовки до діяльності у сучасних соціально-економічних умовах. Досліджуючи стандарти вищої професійної освіти протягом останніх років, не можна не зазначити помітне

зростання рівня вимог до володіння іноземною мовою студентами нелінгвістичних навчальних закладів. При цьому володіння іноземною мовою охоплює не тільки вміння здобувати професійну підготовку. В умовах розширення сфер співробітництва з зарубіжними партнерами надзвичайно актуальною стає здатність спілкуватися з іноземними колегами. Відповідно, одним із найважливіших елементів професійної компетентності майбутніх юристів є володіння іноземною мовою на рівні, доступному для сприйняття реципієнтом. Саме тому навчання іноземної мови як засобу комунікації у процесі майбутньої професійної діяльності є пріоритетним завданням викладача. Таким чином, формування іншомовної професійнокомунікативної компетентності майбутніх юристів, необхідної їм для обробки та використання інформації іноземною мовою є актуальною проблемою сучасної професійної вищої школи.

Проблему удосконалення фахової підготовки юристів досліджували Бадурка О., Біленчук П., Коваль Н., Скакун О. Окремим аспектам мовної підготовки правників присвячені роботи Артикуца Н., Прадіда Ю., Токарської А. У наш час все більше уваги приділяється аспектам вивчання іноземної мови як мови професійної взаємодії. Зокрема, проблема навчання професійно-орієнтованої іноземної мови досліджувалась такими авторами як О.Г.Поляков, Н.Д. Гальскова, A. Waters, T. Hutchinson. Однак проблема формування професійних якостей майбутніх юристів у процесі вивчення іноземних мов залишається не достатньо дослідженою на теренах сучасної педагогічної науки. Це і зумовило актуальність дослідження.

Головне завдання при навчання іноземної мови полягає у формуванні мовної діяльності студента тією мовою, що вивчається. Специфіка оволодіння мовою полягає не стільки в сприйнятті та розумінні навчальної інформації, скільки у формуванні різних видів мовної діяльності з використанням мови, що вимагає тривалого тренування [1, с. 61]. Таким чином, сучасна методика викладання іноземної мови повинна вирішувати завдання підготовки

професіонала, здатного до самостійного вирішення різноманітних комунікативних завдань, що виникають у процесі професійної діяльності.

Цільове або професійно-орієнтоване вивчання іноземних мов будується не тільки на базі загальновживаної міжстильової лексики, але і значною мірою на лексиці, яка є властивою для певної професійної групи. Умовами для професійно-орієнтованого навчання іноземної мови студентів юридичних факультетів є необхідність ознайомлення їх з загальною та юридичною терміносистеми права, читання аутентичних текстів, формування в них навичок самостійної роботи зі створення індивідуального словника, оволодіння навичками усного професійного спілкування на прикладах найпоширеніших ситуацій повсякденного спілкування, необхідних для професійної комунікації [2].

Професійно-орієнтована лексична обізнаність юриста – це знання професійних лексичних одиниць і вміння їх застосовувати у різних ситуаціях професійного спілкування. Таким чином, завдання формування у студентів-юристів професійноорієнтованої лексичної обізнаності на сучасному етапі полягають:

- у розвитку вміло і швидко застосовувати за різних обставин лексичне мислення студента;
- у формуванні навичок використовувати синонімічну сукупність іноземної мови; у розвитку мовної здатності добре і швидко міркувати, зіставляти різні думки, всебічно зважувати їх, роблячи певні висновки; у
- поглибленні вмінь передбачення закономірностей розвитку і закінчення явищ і процесів у природі й суспільстві під час читання юридичних текстів іноземною мовою, зокрема англійською чи німецькою, або сприйняття їх на слух;
- у поглибленні навичок самостійної роботи з текстом за фахом, удосконалювання вміння до самонавчання;
- у розвитку комунікативних здібностей.

На початковому етапі вивчення іноземної мови здійснюється формування навичок і вмінь спілкування в усній і писемній формах у межах сфер і ситуацій, визначених програмою відповідно до вікових особливостей студентів і їхніх інтересів, на основі використання прийнятих для цього мовленнєвих зразків [3, с.10]. Оволодіння іноземною мовою розглядається як певний рівень сформованості навичок і вмінь використовувати мову для усного і писемного спілкування, як механізм пізнання історії, культури, особливостей політичної, правової сфер життя інших народів. Юристу необхідно на високому рівні володіти фаховою термінологією, адже її досконале знання, доцільне застосування в галузі юриспруденції є запорукою успішної професійної діяльності. Формуванню термінологічної компетенції слід приділяти увагу не лише у процесі вивчення фахових дисциплін, а й за допомогою засобів іноземної мови.

Як показує досвід, одним з найефективніших способів оволодіння юридичною лексикою студентами правових факультетів виявився понятійножанровий підхід, який спрямовується на ознайомлення із загальними особливостями функціонування юридичної термінології в різних типах юридичних текстів, залежно від функціонально-стилістичного різновиду тексту і жанру. Для роботи за допомогою цього методу викладачеві необхідно чітко уявляти собі, які ознаки юридичної термінології переважають в різних жанрах, які належать законодавчому, документальному і судовому регістрам, які відповідають вузьким професійним сферам побутових джерел права, а на які з них у першу чергу необхідно звертати увагу студентам юридичних факультетів, які, опановуючи мову спеціальності, повинні оволодіти сукупністю всіх мовних засобів, що застосовуються в спеціальній області комунікації, гарантуючи розуміння між людьми, що працюють в даній області [4].

Поєднуючи такі підходи та застосовуючи міжпредметні зв’язки, можна досягти значно кращих результатів, виробити у майбутнього фахівця глибоке розуміння професійної терміносистеми, навчити його доцільно послуговуватись здобутими знаннями. Показниками сформованості культури

мовлення є правильність, точність висловлювань, якість і доступність викладу, чистота і виразність мовлення, багатство мовних засобів, доречність висловлювань, відсутність „слів паразитів”, різноманіття лексики, логічність, стилістична довершеність. Висока комунікативна обізнаність правовика формується в умовах навчальної діяльності й розрізняється як інтегральна якість, що об’єднує особистісні та професійні параметри.

Отже, можна констатувати, що професійно-орієнтоване навчання іноземної мови дозволяє організувати активну взаємодію всіх учасників процесу спілкування, за якого відбувається взаємозбагачуючий обмін аутентичною, професійно значущою інформацією іноземною мовою, набуття вмінь професійного спілкування. Особливістю профільно-орієнтованого навчання іноземної мови студентів юридичних спеціальностей в немовному ВНЗ є максимальне врахування специфіки професійної сфери.

1. Pendans M. Les activites d’apprentissage en classe de langue / Pendans M. – Paris: Hachette, 1998. 61 c

2. Розенбаум Е.Н. Основы обучения диалогической речи на языковом факультете педагогических вузов. М.: Просвещение 1975. 268 с.

3. Le francais dans le mond. Revue international et professeurs de francais. – Paris: № 303. Mars-Avril, 1999. P. 8–10.

4. Мицич П. Как провести деловую беседу / П. Мицич. – М.: Экономика, 1997. 167 с.

Романюк Ольга,

викладач

(Львівський державний університет

внутрішніх справ)